

Ten Thije, Jan Hendrik (23 mei 1895 te Haarlem - 17 november 1981 te Bilthoven).
Dierenarts, hoogleraar in achtereenvolgens de algemene pathologie en pathologische anatomie (1949-1962) en algemene en vergelijkende pathologie (1962-1965) aan de Faculteit der Veeartsenijkunde, later Faculteit der Diergeneeskunde.

Zoon van Otto Jan ten Thije en Anna Maria Koot.

Gehuwd met Johanna Wilhelmina Wansink (*Aalten, 1895) te Stad Vollenhoven in 1921, uit welk huwelijk een zoon en twee dochters werden geboren.

OPLEIDING

Na de middelbare school (H.B.S.) te Utrecht volgde hij de diergeneeskundige studie aan 's Rijksveeartsenijschool te Utrecht (1913-1918).

LOOPBAAN

Hij begon kort na zijn afstuderen zijn carrière aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht als prosector/conservator (1919-1948) bij het Pathologisch Instituut. In 1949 werd hij benoemd tot hoogleraar in de algemene pathologie en pathologische anatomie. Hij aanvaardde zijn leeropdracht met een oratie over "Pathologie en Diergeneeskunde". In 1962 werd zijn leeropdracht gewijzigd in die van algemene en vergelijkende pathologie, waarbij de pathologische anatomie werd opgenomen in de leeropdracht van prof. van den Akker. Hij verwierf zich een voorname positie in zowel de Faculteit als diergeneeskundig Nederland.

VERDIENSTEN

Ten Thije voelde zich vooral aangetrokken tot het geven van onderwijs. Hierbij benadrukte hij naast het theoretisch ook sterk het praktisch onderwijs. Hij was een geboren en vakbe- kwaam docent met grote welsprekendheid. Op zijn best was hij tijdens de donderdagse pathologisch-anatomische demonstraties in het amfitheater, die gekenmerkt waren door een boeiend morfologisch-analytisch betoog. Bij zijn onderricht hield hij de studenten meer dan eens de dichtertelijke woorden voor van Guido Gezelle: Denkt aler gij doende zijt, en doende denkt dan nog.

Met betrekking tot het onderzoek heeft hij steeds gewezen op het belang van het vergelijkend bestuderen van de ziekten van mens en dier voor de kennis van de ziekten bij de mens, hetgeen in 1962 resulteerde in de tweede leerstoel algemene en vergelijkende pathologie. In 1963 werd ook de pathologie van bijzondere dieren ondergebracht bij zijn leerstoel.

Zijn casuïstisch en inventariserend onderzoek betrof de meest uiteenlopende onderwerpen, waarvan als de belangrijkste kunnen worden genoemd die over de toenemende incidentie van longcarcinoom bij de hond in de jaren '50 en die over de baarmoederontstekingen bij paard en rund als oorzaak van steriliteit. Daarnaast had de toegepaste forensische pathologie, met name koop-kwesties, zijn grote belangstelling.

Zijn belangrijkste verdienste betreffende onderzoek was het creëren van structurele randvoorwaarden voor de verdere ontwikkeling van de tumorpathologie en de pathologie van bijzondere dieren.

Hij trad op als promotor van 13 promovendi, waarvan 12 dierenartsen die niet aan de faculteit waren verbonden en één een eigen staflid was.

De continuering van de tijdens de periode Schornagel opgebouwde goede contacten met medische patholoog-anatomen blijkt met name uit ten Thijes voorzitterschap van de Nederlandse Patholoog-Anatomen Vereniging (N.P.A.V.). Daarnaast was hij lid van de medische commissie van Z.W.O. en van de Gezondheidsraad. Zijn internationale contacten resulteerden in een

voorzitterschap van de “Arbeitsgemeinschaft für Veterinär-Pathologen”.

Zijn grootste verdienste is echter van maatschappelijke aard. Hij was zeer geliefd bij zowel studenten als afgestudeerde dierenartsen, die hij met raad en daad ter zijde stond. Na de incorporatie van de Veeartsenij-kundige Hogeschool in de Universiteit was hij al nauw betrokken bij de oprichting van de D.S.K. Voor studenten regelde hij in de Tweede Wereldoorlog onderduikadressen voor niet-ondertekenaars van de zgn. loyaliteitsverklaring en hij zette een clandestiene propedeuse-cursus op voor ondergedoken veterinaire studenten. Hierbij maakte hij dankbaar gebruik van zijn uitgebreide diergeneeskundig netwerk, dat hij inmiddels had opgebouwd d.m.v. zijn vele bij de Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde vervulde functies van ondermeer niet-ambtelijk secretaris, directeur van het Bureau voor plaatsvervanging, lid van de Eerraad en redactielid van het Tijdschrift voor Diergeneeskunde. Na de oorlog heeft hij als voorzitter van “Natura”, de vereniging van wetenschappelijke medewerkers van de Utrechtse Universiteit, geijverd voor de positieverbetering van de wetenschappelijke staf. Hij was een humane persoonlijkheid met een brede academische en maatschappelijke belangstelling.

ONDERSCHIEDINGEN

Vanwege zijn opmerkelijke maatschappelijke verdiensten werd hij in 1946 benoemd tot Erelid van de Diergeneeskundige Studenten Kring (D.S.K.) en in 1948 tot Erelid van de Maatschappij voor Diergeneeskunde.

PUBLICATIES

Zie overzichten in:

- Gaag, I. van der and Mouwen, J.M.V.M. *History and Bibliography of the Institute of Veterinary Pathology*. Elinkwijk, Utrecht, 1984: 58-68.
- Mathijssen, A. *Publications and dissertations from the Veterinary College, later on the Faculty of Veterinary Medicine in the period 1921-1971*, Utrecht University Library, Utrecht, 1981: 124, 145, 174-182, 258.
- Saunders, L.Z. Jan Hendrik ten Thije (1895-1981). In: *A biographical history of veterinary pathology*. Allen Press, Lawrence, Kansas, 1996: 303-304.

BIOGRAFIE

- Herinneringen van de oud-hoogleraren Beyers, Ten Thije en Seekles. Utrecht, 1999: 33-56. Cahiers van het Veterinair Historisch Genootschap, nr. 3.. (interview met prof. Ten Thije).
- Mouwen, J.M.V.M. Het Pathologisch Instituut. In: Offringa, C. e.a. *Van Gildestein naar Uithof, 150 jaar diergeneeskundig onderwijs in Utrecht*, deel II. Rijksuniversiteit te Utrecht, Faculteit der Diergeneeskunde, Utrecht, 1981: 303-316.
- Mouwen, J.M.V.M. and Zwart, P. The history of the Institute of Veterinary Pathology. In: I. van der Gaag and J.M.V.M. Mouwen. *History and bibliography of the Institute of Veterinary Pathology*. Elinkwijk, Utrecht, 1984: 7-36.
- Offringa, C. *Van Gildestein naar Uithof, 150 jaar diergeneeskundig onderwijs in Utrecht*, deel II. Rijksuniversiteit te Utrecht, Faculteit der Diergeneeskunde, Utrecht, 1981. passim.
- Saunders, L.Z. Jan Hendrik ten Thije (1895-1981). In: *A biographical history of veterinary pathology*. Allen Press, Lawrence, Kansas, 1996. p. 302-304.
- Wensvoort, P. In memoriam. Prof. J.H. ten Thije. *Tijdschrift voor Diergeneeskunde*

107, 532-533, 1982.

(J.M.V.M. Mouwen)